

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **F. E.**
st. příslušnost T. r.
t.č. pobytem X

zast. advokátkou Mgr. Martinou Šamlotovou
sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 8. 2023, č. j. MV-122210-6/SO-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 15. 8. 2023, č. j. MV-122210-6/SO-2023, a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 6. 2023, č.j. OAM-7119-105/TP-2015, MV-166225-37/OAM-2015, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 13 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Martiny Šamlotové.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předcházející průběh řízení

1. Žalobce podal dne 6. 5. 2015 žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 67 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů („zákon o pobytu cizinců“). Měl za to, že jako cizinec mladší 18 let (v době podání žádosti mu nebylo ani 8 let) splňuje podmínku 4 let nepřetržitého pobytu na území za podmínek uvedených v § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění.
2. Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 7. 6. 2023, č.j. OAM-7119-105/TP-2015 („prvostupňové rozhodnutí“), byla podle § 75 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců tato žádost zamítnuta. Žalovaná rozhodnutím ze dne 15. 8. 2023, č. j. MV-122210-6/SO-2023 („napadené rozhodnutí“), pak zamítla i odvolání žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
3. Vydaní napadeného a prvostupňového rozhodnutí předcházelo několikaleté správní řízení. *První rozhodnutí* o zamítnutí žádosti žalobce bylo Ministerstvem vnitra vydáno dne 30. 5. 2016 a žalovaná Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců jej zrušila rozhodnutím ze dne 8. 11. 2016. Důvodem bylo zjištění, že nelze akceptovat závěr o přetržitosti doby 4 let pobytu na území v období od 22. 7. 2014 do 5. 8. 2014.
4. *Druhé rozhodnutí* o zamítnutí žádosti žalobce bylo vydáno dne 2. 5. 2017 s odůvodněním, že žalobce závažným způsobem narušil veřejný pořádek. Toto rozhodnutí zrušila žalovaná rozhodnutím ze dne 25. 7. 2017 se závěrem, že se žalobce nedopustil jakéhokoli protiprávního jednání, které by bylo podřaditelné pod pojem „závažné narušení veřejného pořádku“.
5. *Třetí rozhodnutí* o zamítnutí žádosti žalobce vydalo Ministerstvo vnitra dne 18. 4. 2019. Konstatovalo, že žalobce závažným způsobem narušil veřejný pořádek, neboť na území pobýval na základě dlouhodobého víza za účelem strpění s platností do 20. 4. 2018 a od této doby neměl na území povolený pobyt. I toto rozhodnutí žalovaná dne 11. 1. 2023 zrušila s odůvodněním, že při aplikaci pojmu „závažné narušení veřejného pořádku“ je třeba přihlídnout k aplikační praxi Nejvyššího správního soudu, který za závažné narušení veřejného pořádku považuje závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti.
6. V průběhu dalšího řízení byl žalobce (t.č. mu bylo již 16 let) předvolán k výsledku na 21. 3. 2023, z něhož se omluvil s odůvodněním, že má v době výsledku výuku a žádá o jiný termín v odpoledních hodinách, aby výuku nezmeškal. Žalobce se následně dne 10. 5. 2023 seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí, k nimž se nevyjádřil. Poté bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí s odůvodněním, že se žalobce bez vážného důvodu nedostavil k výsledku.
7. Žalovaná v napadeném rozhodnutí k odvolacím námitkám žalobce odkázala na § 75 odst. 1 písm. d) a § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců a dále s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2013, č.j. 6 As 25/2013-23, uvedla, že omluva žalobce z jednání nebyla řádná. Předvolání k jednání bylo právní zástupkyni žalobce doručeno dne 21. 2. 2023. Žalobci bylo předvolání k jednání doručeno fikcí. Omluva z jednání byla ze strany právní zástupkyně žalobce zaslána až měsíc po doručení předvolání k jednání a den před provedením výsledku, což dle žalované nevyhovovalo požadavku na včasnost omluvy. Ani důvod omluvy nebylo podle žalované možné akceptovat, neboť žalobce se mohl z výuky omluvit.
8. Žalovaná rovněž v napadeném rozhodnutí potvrdila závěr Ministerstva vnitra, že výsledek žalobce byl důležitý k objasnění situace v rodině. Bez jeho provedení nebylo možné posoudit

soukromý a rodinný život žalobce. K tomu žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2023, č.j. 8 Azs 331/2021-66. Ztotožnila se též se závěrem a odůvodněním správního orgánu prvního stupně, že vydání napadeného rozhodnutí nebude nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života žalobce.

II. Žaloba

9. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné a nepřezkoumatelné. V reakci na předvolání k výsledku ve věci jeho žádosti o povolení k trvalému pobytu na 21. 3. 2023 v 11:00 zaslal dne 20. 3. 2023 prostřednictvím své právní zástupkyně omluvu s tím, že je žákem základní školy, kde plní povinnou školní docházku a žádal o předvolání k úkonu v odpoledních hodinách. Má za to, že svoji neúčast omluvil včas, den před plánovaným výsledkem, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2018, č.j. 5 Azs 163/2018-28. Ve věci se jednalo o jeho první omluvu z výsledku, nikoli o obstrukční jednání. Povinnost školní docházky je nadto vážným důvodem pro omluvu z nařízeného výsledku. Žalobce přitom sám navrhoval výslech v odpoledních hodinách, tedy v době, kdy nemá výuku. Správnímu orgánu nic nebránilo v tom, aby výslech žalobce nařídil opětovně odpoledne, kdy jsou rovněž úřední hodiny. Žalovaný se s obdobně formulovanou odvolací námitkou nevypořádal.
10. Žalobce považoval za spornou i skutečnost, k čemu měla jeho výpověď přispět. Žalobce je s Českou republikou spjatý, její území neopustil od roku 2011. Správní orgán rovněž požádal místní OSPOD k prověření rodinné situace žalobce, z něhož vyplynulo, že žalobce zde žije od svých 4 let, absolvoval zde v celém rozsahu základní vzdělání a Českou republiku považuje za svůj domov. Ze zprávy OSPOD rovněž vyplynulo, že o žalobce se stará rodina bratra otce žalobce. Výslech žalobce tedy nebyl nezbytný, předvolány spíše měly být osoby, které o žalobce pečují. Ačkoliv je žalobce z pohledu zákona o pobytu cizinců procesně způsobilý, stále je nezletilou osobou, o kterou nyní již pečuje otec. Žalobce má za to, že správní orgán pouze hledal důvod pro zamítnutí jeho žádosti o povolení k trvalému pobytu, než aby skutečně zjišťoval, zda byly podmínky § 67 zákona o pobytu cizinců naplněny.
11. Rovněž není správný závěr, že napadeným rozhodnutím nedošlo k zásahu do soukromého a rodinného života žalobce. Žalobce má t.č. 16 let, na území České republiky žije od 4 let. Nebylo rozhodnutím žalobce, s ohledem na jeho věk, v jaké zemi a v péči jaké osoby bude žít. Žalobce zde v celém rozsahu absolvoval základní vzdělání, Turecko nenavštívil 12 let, je to pro něj cizí země. I zpráva OSPOD potvrzuje, že domovem žalobce je Česká republika. Tuto zprávu však žalovaný zmiňuje jen letmo, při argumentaci stran zásahu do soukromého a rodinného života žalobce z jejího obsahu nevychází, přestože se jedná o klíčový důkaz – hodnocení integrace žalobce do české společnosti a okolnosti rodinné péče o žalobce ze strany nestranné osoby.
12. Příklad žalobce je rovněž nutno poměřovat s čl. 3 Úmluvy o ochraně práv dítěte, podle něhož musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí. Postup správních orgánů byl s touto úmluvou v rozporu. Stěží lze dospět k závěru, že neudělením povolení k trvalému pobytu nebude zasažen zájem nezletilého žalobce, který ostatně splnil podmínky uvedené v § 67 zákona o pobytu cizinců účinném v době podání žádosti o povolení k trvalému pobytu. V době pořízení zprávy OSPOD se o žalobce starala rodina otce, která s péčí pomáhá i nadále, v době předcházející podání žádosti byl žalobce žadatelem o mezinárodní ochranu. Bylo pak zcela nadbytečné zjišťovat jakékoli další skutečnosti výsledkem žalobce. Situace v rodině žalobce byla zjištěna na podkladě zprávy OSPOD.

13. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby bylo napadené i prvostupňové rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

14. Žalovaná trvá na zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí. Ve svém vyjádření plně odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a předcházející prvostupňové rozhodnutí. Námitky žalobce byly dostatečně vypořádány v předcházejícím řízení.

IV. Posouzení věci soudem

15. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). O žalobě krajský soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonné podmínky (§ 51 s. ř. s.).
16. Žaloba je důvodná.
17. K obecně formulované námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí soud konstatuje, že takovou vadu neshledal. V souladu s ustálenou judikaturou lze rozhodnutí správního orgánu považovat za nepřezkoumatelné za předpokladu, že je vnitřně rozporuplné či nesrozumitelné, popř. není z jeho obsahu zřejmé, o čem a jak bylo rozhodováno. Kromě toho může nepřezkoumatelnost spočívat v tom, že úvahy správního orgánu nemají oporu v provedeném dokazování nebo bez náležitého odůvodnění nereflktují námitky účastníka řízení, popř. je bez dalšího označují za mylné či vyvrácené (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, z jakého skutkového stavu žalovaná vyšla, jak vyhodnotila pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudila. Nepřezkoumatelné není ani odůvodnění odvolací námitky žalobce, který tvrdil, že se z výsledku řádně omluvil. Žalovaná v napadeném rozhodnutí vysvětlila, proč nepovažovala odvolací námitku žalobce za důvodnou, dle jejího odůvodnění se nemělo jednat o včasnou a důvodnou omluvu.
18. Podle § 67 odst. 1 zákona o pobytu cizinců v relevantním znění „*[p]ovolení k trvalému pobytu se po 4 letech nepřetržitého pobytu na území vydá na žádost cizinci, který na území pobývá v rámci přechodného pobytu po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany za podmínky, že nejméně poslední dva roky probíhalo poslední řízení o udělení mezinárodní ochrany, včetně případného řízení o žalobě nebo kasační stížnosti, pokud tato žaloba nebo stížnost byla podána v zákonné lhůtě. Do doby pobytu podle věty první se započítává doba pobytu na území na dlouhodobé vízum, na povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu a doba, po kterou byl cizinec žadatelem o udělení mezinárodní ochrany nebo cizincem, který byl strpěn na území podle zákona o azylu. Nepřetržitost pobytu na území je zachována, pokud cizinec podal žádost o udělení mezinárodní ochrany nejpozději do 7 dnů po skončení přechodného pobytu na dlouhodobé vízum nebo na povolení k dlouhodobému anebo trvalému pobytu; to neplatí, pokud platnost těchto pobytových oprávnění byla zrušena.*“
19. Podle § 67 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců se povolení k trvalému pobytu při splnění podmínek uvedených v odstavci 1 tohoto ustanovení vydá, je-li žadatelem cizinec, který je mladší 18 let.
20. Dle § 75 odst. 1 písm. d) „*[m]inisterstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se cizinec bez vážného důvodu nedostaví k výsledku (§ 169 odst. 2), odmítne vypovídat nebo ve výpovědi uvede nepravdivé skutečnosti.*“

21. Dle § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců „*Správní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově neuzavřel manželství nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství. Účastník řízení je povinen vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Správní orgán účastníka řízení před výsledkem poučí o důsledcích odmítnutí výpovědi a nepravdivé nebo neúplné výpovědi.*“

IV. a) Podmínky pro předvolání žalobce k výsledku nebyly naplněny

22. Soud se předně zabýval námitkou týkající se (ne)důvodnosti výsledku žalobce. Vyšel přitom z podmínek pro aplikaci tohoto ustanovení, jak je vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 4. 2010, č. j. 1 As 23/2010-77. Ten dospěl k závěru, že § 169 odst. 3 zákona o pobytu cizinců (pozn. jedná se o obsahově shodné ustanovení s pozdějším § 169 odst. 2) nelze aplikovat bez dalšího. Podmínkou pro jeho aplikaci jsou *určité pochybnosti správního orgánu o správnosti a věrohodnosti údajů uváděných cizincem v žádosti o vydání povolení k pobytu či v předkládaných dokladech*. Správní orgán není povinen své důvody pro předvolání účastníka řízení v předvolání sdělovat, „*na druhou stranu je ovšem nezbytné, aby správní orgán použití ustanovení § 169 odst. 3 zákona ve svém rozhodnutí řádně odůvodnil, jelikož účastník řízení má právo zjistit důvody uvedeného postupu správního orgánu, případně se proti nim v odvolání bránit*“ (obdobně viz např. navazující rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013-43, ze dne 8. 3. 2017, č. j. 6 Azs 293/2016-29 či ze dne 22. 7. 2021, č. j. 1 Azs 131/2021-37). Z těchto rozsudků plyne, že k výsledku žadatele o pobytové oprávnění se přistupuje např. v případech podezření, že jde o účelový sňatek či že bylo účelově prohlášeným souhlasem určeno otcovství.
23. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že provedeným výsledkem měl být objasněn vztah žalobce k jeho matce. Rovněž v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí je uvedeno, že bez provedení úkonu prvostupňový orgán nemohl posoudit rodinnou situaci žalobce. Ve zprávě OSPOD o šetření ze dne 6. 3. 2023 totiž nebyl řešen vztah žalobce k matce. Těmito důvody však nebyly naplněny shora uvedené podmínky pro předvolání žalobce k výsledku, jak byly vytyčeny v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. 1 As 23/2010-77. Prvostupňový orgán ani žalovaná neuvedli, že by měli jakékoliv pochybnosti o správnosti a věrohodnosti údajů uváděných žalobcem v žádosti o vydání povolení k pobytu či v předkládaných dokladech.
24. Vztah žalobce k jeho matce (či rodinný život žalobce celkově) navíc není primárně relevantní skutečností pro hodnocení otázky, zda jsou naplněny hmotněprávní podmínky pro vydání pobytového oprávnění dle § 67 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Posouzení žádosti podle uvedených ustanovení je poměrně formálním procesem, přičemž rodinný život žalobce zde není primárně hodnoceným aspektem. V případě rozhodnutí o vydání pobytového oprávnění cizinci se nejprve posuzuje, zda cizinec splňuje zákonné požadavky pro daný druh pobytu. Teprve pokud správní orgán dospěje k závěru, že nikoliv, je nutno posoudit nárok na pobytové oprávnění z důvodu, že by případné negativní rozhodnutí bylo nepřiměřeným zásahem do jeho soukromého a rodinného života, zejména při existenci hlediska nejlepšího zájmu dítěte.
25. Prvostupňový orgán postupoval v rozporu s uvedenou posloupností, resp. vnitřně rozporně, pokud vůbec neposoudil naplnění hmotněprávních podmínek pro vydání pobytového oprávnění. Místo toho se zřejmě již předem zabýval otázkou přiměřenosti zásahu

(negativního) rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce. I když sám paradoxně uvedl, že přiměřenost zásahu rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce v řešené věci není potřeba hodnotit. Za účelem posouzení rodinné situace žalobce prvostupňový orgán neoprávněně předvolal žalobce k výsledku. Žádost o vydání pobytového oprávnění pak zamítl, neboť se žalobce k výsledku nedostavil.

26. Za takové situace se bohužel skutečně zdá být oprávněné příkré tvrzení žalobce o tom, že *„správní orgán I. stupně pouze hledal důvod pro zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu, než aby skutečně zjišťoval, zda tyto podmínky byly dle § 67 zák. č. 326/1999 Sb. naplněny.“*
27. Nejen že výsledek nebyl nezbytný, jak žalobce uváděl. Zároveň nebyly vůbec naplněny podmínky pro jeho provedení. Žalovaná ani prvostupňový orgán v odůvodnění svých rozhodnutí neuvedli, že by ve věci byly dány okolnosti, které by správní orgán opravňovaly k postupu dle § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Předvolání k výsledku dle tohoto ustanovení není nástrojem, ke kterému by správní orgán mohl přistoupit zcela libovolně. K tomu však v posuzované věci došlo. Prvostupňový orgán neměl důvody pro předvolání žalobce k výsledku, přesto tak učinil a z nedostavení se žalobce k tomuto výsledku vyvodil důsledky spočívající v zamítnutí jeho žádosti dle § 75 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Takový postup prvostupňového orgánu, který žalovaný v napadeném rozhodnutí potvrdil, představuje vadu řízení ovlivňující zákonnost napadeného rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Napadené rozhodnutí je proto nezákonné. Otázkou, zda byla omluva žalobce z výsledku řádná, se proto soud již nezabýval.
28. Pokud žalovaná v napadeném rozhodnutí odkazovala na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2023, č. j. 8 Azs 331/2021-66, ten se týkal žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU na území České republiky. Již z povahy věci je při posuzování takové žádosti existence rodinného vztahu primárně zkoumanou skutečností. V tamní věci žadatel o pobytové oprávnění nepředložil k tvrzenému partnerskému vztahu dostatek konkrétních a relevantních tvrzení. Správní orgán v řešené věci proto nedospěl k závěru, že by žadatel byl rodinným příslušníkem uvedeným v § 15a zákona o pobytu cizinců, což bylo podmínkou pro udělení pobytového oprávnění. To však není případ žalobce, kde hodnocení rodinné situace přichází v úvahu pouze při hodnocení přiměřenosti zásahu do jeho rodinného a soukromého života. Soud opakuje, že toto hodnocení přichází na řadu teprve v případě, že správní orgán žádost žalobce meritorně posoudí a dospěje k závěru, že nejsou splněny podmínky pro udělení pobytového oprávnění, kterého se žalobce domáhal.

IV. b) Přiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života, nejlepší zájem dítěte

29. Nad rámec nutných důvodů rozhodnutí považuje soud za vhodné (pro účely dalšího řízení) stručně se vyjádřit k otázce posouzení přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života a k hledisku nejlepšího zájmu dítěte, který dle žalobce nebyl správními orgány dostatečně reflektován.
30. Nejvyšší správní soud se ve své dosavadní rozhodovací činnosti opakovaně vyjádřil k tomu, za jakých okolností je správní orgán povinen zabývat se otázkou přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince. Dospěl k závěru, že i tehdy, kdy zákon o pobytu cizinců výslovně posouzení přiměřenosti dopadů podle § 174a tohoto zákona nestanoví, je třeba se touto otázkou zabývat (ač ve většině případů k nepřiměřenému zásahu z povahy věci nedojde) a přímo aplikovat čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (zákon č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), který stanoví, že *„každý má*

právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence“ (srovnej rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017 - 29, a ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 46/2016 - 53).

31. S nepřiměřeností zásahu do soukromého a rodinného života se proto musejí správní orgány vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v dotčeném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona, a nic na tom nemění ani § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců (účinný ode dne 15. 8. 2017), podle něhož se přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 46/2016-53). Taktéž otázka charakteru pobytového oprávnění, tedy zda se jedná o pobyt přechodný nebo pobyt trvalý, nemá dle Nejvyššího správního soudu žádný vliv na přímou aplikovatelnost čl. 8 Úmluvy, resp. na povinnost zabývat se přiměřeností dopadů vydaných rozhodnutí (shodně srov. body 31 a 32 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015-30, nebo bod 31 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 68/ 2012–39).
32. V případě žalobce (byť je dle zákona o pobytu cizinců již procesně způsobilý) je nutno zohlednit též čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dětí, podle něhož *„[z]ájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.“*
33. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva i Nejvyššího správního soudu vyplývá, že je nutno se pečlivě zabývat situací nezletilých dětí, v úvahu je nutno brát především věk dítěte, míru závislosti na péči rodičů, relevantní je ale též např. míra jejich integrace do společnosti. Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019-40 *„nejlepší zájem dítěte neznamená, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se lépe žilo ve smluvním státě Úmluvy, nicméně je třeba ho považovat za středobod úvah a přiznat tomuto zájmu rozhodující význam (rozsudek ze dne 14. ledna 2016, Mandet proti Francii, stížnost č. 30955/12, body 56–57, důraz doplněn NSS). Při určení nejlepšího zájmu dítěte státy požívají prostor pro uvážení. Rozpor s článkem 8 Úmluvy nastane za situace, kdy odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí jsou nedostatečná a neobsahují posouzení protichůdných zájmů. V takovém případě není dle ESLP přesvědčivě prokázáno, že zásah byl přiměřený sledovanému účelu a byl odůvodněn naléhavou společenskou potřebou (rozsudek ESLP ze dne 21. června 2012, Fernsehgesellschaft SRG proti Švýcarsku, stížnost č. 34124/06, bod 65).“* Lze tak uvést, že pokud může mít rozhodnutí správního orgánu dopady na dítě, a to jak přímo (je-li jeho pobytový status navázán na pobyt cizince), tak nepřímou (s ohledem na intenzitu vazeb dítěte na cizince, jehož povinnost vycestovat by fakticky vynutila změnu pobytu dítěte), musí být z rozhodnutí správního orgánu patrné, že se jeho souladem s nejlepším zájmem dítěte zabýval.
34. Nejlepší zájem nezletilého dítěte je nutno brát potaz v rámci celého správního řízení, nejen v případě posuzování přiměřenosti zásahu do jeho rodinného a soukromého života. Ve vztahu k žalobci je nutno poukázat na specifické skutkové okolnosti. Nezletilý žalobce žije v České republice od svých 4 let, vykonává zde povinnou školní docházku a je zde se svými sourozenci zcela integrován, což plyne např. ze zprávy OSPOD o šetření ze dne 6. 3. 2023. Přesto po více než osmi letech vedení správního řízení o žádosti žalobce o vydání povolení k trvalému pobytu bylo opětovně vydáno nezákonné rozhodnutí, ve kterém žádost žalobce nebyla ani meritorně posouzena z hlediska naplnění hmotněprávních podmínek pro vydání pobytového oprávnění. Je tak nutno konstatovat, že správní orgány v průběhu

předcházejícího řízení dostatečně nezohlednily zájem nezletilého dítěte, který vyžadoval pokud možno rychlé rozhodnutí o jeho žádosti ve věci samé. K tomu však dosud nedošlo, přestože takovému rozhodnutí důvodně nebránily procesní překážky.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

35. Krajský soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] a věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). O návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, který žalobce podal dne 4. 5. 2024, soud samostatně nerozhodoval, neboť po jeho podání přistoupil bez zbytečného odkladu k rozhodnutí ve věci samé.
36. Na návrh žalobce krajský soud zrušil též rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Odvolací orgán by jen těžko mohl vady prvostupňového rozhodnutí sám odstranit. Prvostupňový orgán totiž meritorně neposoudil naplnění hmotněprávních podmínek pro vydání povolení k trvalému pobytu (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006–106). Soud k tomu přistoupil i s ohledem na zásadu rychlosti řízení a s ohledem na nejlepší zájem nezletilého žalobce tak, aby o jeho žádosti správní orgán rozhodl co možná nejdříve.
37. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč, dále náklady za zastoupení advokátem, a to za tři úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, podání žádosti o odkladný účinek žaloby) a tomu odpovídající tři režijní paušály po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Celková částka náhrady nákladů řízení, již musí žalovaný žalobci uhradit, tedy činí 13 200 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 23. května 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně